

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 22 – 23 września 2012 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym
w ramach obszaru nauk społecznych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym
na Wydziale Ekonomicznym w ALMAMER Szkoły Wyższej w Warszawie.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Bogusław Plawgo - członek PKA
- prof. dr hab. Ryszard Brol – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Piotr Pokorny – ekspert PKA

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomicznym ALMAMER – Szkoły Wyższej w Warszawie na kierunku „*ekonomia*” odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów została przeprowadzona w roku 2006 i zakończyła się wydaniem - w odniesieniu do studiów stacjonarnych – oceny pozytywnej, zaś w odniesieniu do studiów niestacjonarnych – oceny warunkowej (Uchwała Nr 26/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 11 stycznia 2007 r.). Kolejna ocena, która odbyła się w roku 2007 (po ocenie warunkowej) zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej dla studiów niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia (Uchwała Nr 924/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 1 grudnia 2007 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny ustaloną przez Polską Komisję Akredytacyjną. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku *ekonomia* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 1994 r. nadającej (pierwotna nazwa tej Uczelni - Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie) uprawnienia do prowadzenia

wyższych studiów zawodowych na kierunku *ekonomia*, zaś decyzją Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4.02.1998 r. Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia kształcenia na tym kierunku na poziomie studiów drugiego stopnia.

Kierunek *ekonomia* z uwagi na tradycję funkcjonowania w strukturze Uczelni oraz popularność, jaką cieszy się wśród studentów i kandydatów na studia, wyrażającą się w liczbie studentów, posiada ważne miejsce w strategii Uczelni. Program kształcenia na tym kierunku wpisuje się również w strategię Wydziału Ekonomicznego i jest jego kluczowym kierunkiem.

Kształcenie na kierunku *ekonomia* koncentruje się na zjawiskach ekonomicznych charakterystycznych dla gospodarki rynkowej, ujmowanej zarówno w skali makro- jak i mikroskali. Ponadto z uwagi na utrzymującą się od lat dużą liczbę studentów tego kierunku, ma on istotne znaczenie w zakresie generowania przychodów finansowych Uczelni.

Strategia Uczelni została uchwalona na posiedzeniu Senatu w dniu 15 lutego 2012 r. – Uchwałą Nr 21/2011-2015, natomiast Uchwałą nr 7/E/2011/2012 Rady Wydziału Ekonomicznego z dnia 26 października 2011 r. przyjęto misję i strategię Wydziału na lata 2011 – 2012.

Przyjęta przez Senat ALMAMER Szkoły Wyższej w Warszawie (Uchwałą nr 21/2011-2015 z dnia 15.02.2012 r.) Strategia Rozwoju do roku 2015 określa: misję i wizję uczelni, cele strategiczne w zakresie edukacji i w zakresie nauki, szanse i zagrożenia realizacji wytyczonych celów, a także program realizacji strategii ALMAMER Szkoły Wyższej w zakresie nauki i edukacji.

Misją Uczelni jest kształcenie studentów na miarę potrzeb społeczeństwa informacyjnego i gospodarki wiedzy, zdolnych do tworzenia nowych wartości ekonomicznych, społecznych i kulturalnych. Ten bardzo ogólny zapis uzupełniony jest stwierdzeniem, że misją jest wyposażenie absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. W tym przypadku misją Uczelni jest respektowanie obowiązujących norm prawnych w procesie dydaktycznym. Istotnym elementem pożądanej wizji Uczelni jest partnerstwo w sferze dydaktyki z podmiotami w sferze administracji i gospodarki. Określone w Strategii Rozwoju ALMAMER Szkoły Wyższej cele strategiczne nawiązują do przyjętej koncepcji praktycznego profilu kształcenia na kierunku *ekonomia*. Odnosi się to w szczególności do: tworzenia specjalności wynikających z potrzeb rynku pracy, rozszerzenia istniejących oraz kreowania nowych form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w ramach tzw. partnerstwa dla wiedzy, doskonalenie form i metod badania opinii absolwentów dotyczących ich karier zawodowych.

W załączonym do omawianej Uchwały Senatu Programie realizacji określonych w strategii rozwoju celów strategicznych sformułowane zostały: termin ich realizacji, osoby odpowiedzialne za ich osiągnięcie oraz osoby sprawujące nadzór, a także określone zostały pożądane efekty zadań realizujących wytyczone cele.

Ocenić należy, że przyjęta strategia rozwoju uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów w znaczącym stopniu nawiązuje do założonej koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia*. Istotną słabością Strategii Rozwoju ALMAMER Szkoły Wyższej w Warszawie jest jej krótki 4-letni zakres czasowy. W opinii kierownictwa Uczelni zagrożenia wynikające z sytuacji demograficznej oraz dużej konkurencji na rynku edukacyjnym szkół wyższych, uzasadniają przyjęcie krótkiego okresu planowania rozwoju i formułowania celów wytyczających podejmowanie głównie bieżących decyzji zarządczych, dostosowujących Uczelnię do zmieniających się uwarunkowań prawnych oraz otoczenia rynkowego.

ALMAMER Szkoła Wyższa w Warszawie w ramach kierunku *ekonomia* kształci studentów na studiach I i II stopnia. W roku akademickim 2011/2012 na ocenianym kierunku studiowało łącznie 1051 studentów, w tym: na studiach pierwszego stopnia 15 studentów

stacjonarnych, 451 studentów studiów niestacjonarnych, na studiach niestacjonarnych II stopnia 585 studentów. W roku akademickim 2012/2013 (według stanu na 23.09.2012r.) liczba studentów istotnie się zmniejszyła. Uczelnię opuściło 513 absolwentów studiów I i II stopnia a naukę podjęło 120 studentów łącznie na studiach I i II stopnia. Drastyczny spadek liczby studentów w znaczący sposób ogranicza możliwość różnorodności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania. Odnosi się to w szczególności do studiów I stopnia gdzie efektem rekrutacji zimowej było przyjęcie 8 studentów na studiach niestacjonarnych. Sytuacja taka praktycznie uniemożliwia kontynuowanie oferty wyboru jednej z czterech aktualnie prowadzonych specjalności studiów. Program kształcenia nie przewiduje możliwości wyboru przedmiotów umożliwiających kształtowanie indywidualnej ścieżki studiów. Pozytywnie ocenić należy możliwość wyboru miejsca praktyki pośród dużej liczby wskazanych w ofercie podmiotów gospodarczych i jednostek samorządowych. Negatywnie należy ocenić wymiar obowiązującej praktyki (120 godz.). Na studiach o profilu praktycznym czas trwania praktyki studenckiej powinien być znacząco dłuższy. Oferta kształcenia nie ma cech innowacyjności. Świadczy o tym tradycyjny klasyczny dla kierunku ekonomia program studiów, a także jedynie pilotażowy charakter e-learningu, który jest formą wspierania realizację zajęć prowadzonych w systemie tradycyjnym. E-learning realizowany jest w wymiarze od 2 do 6 godzin jedynie dla ośmiu przedmiotów nauczania.

1.2).

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą, tj. przez Senat po ich zaopiniowaniu przez Radę Wydziału.

Senat Uczelni Uchwałą Nr 23/2012 z dnia 15 lutego 2012 r. zatwierdził kierunkowe efekty kształcenia, zaś Zarządzeniem Nr 29/2010-2011 z dnia 28 września 2011 r. w sprawie sposobu projektowania planów studiów i programów kształcenia w roku akademickim 2012/2013 (semestr zimowy) Rektor określił dla rad wydziałów zasady projektowania planów studiów i programów kształcenia w oparciu o efekty kształcenia. Rada Wydziału Ekonomicznego Uchwałą nr 15/E/2011/2012 na posiedzeniu w dniu 23 maja 2012 r. zatwierdziła dla ocenianego kierunku Zbiór Efektów Kształcenia, w tym m. in. praktyczny profil kształcenia na kierunku *ekonomia*.

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni, do których zaliczyć można władze Uczelni, pracowników naukowo – dydaktycznych a także studentów poprzez swój samorząd oraz reprezentantów w senacie Uczelni. Znaczący wpływ na kształtowanie profilu praktycznego studiów oraz określenie efektów kształcenia mają zewnętrzni interesariusze, do których zaliczyć należy dwie grupy podmiotów praktyki gospodarczej. Pierwszą stanowią instytucje administracji państwowej, samorządowej oraz podmioty gospodarcze w których studenci odbywają praktyki. Grupa ta obejmuje około 30 podmiotów z którymi ustalane są programy praktyk. Druga grupa obejmuje kadrę kierowniczą firm oraz stowarzyszeń gospodarczych, z którymi prowadzone są konsultacje dotyczące określenia programów studiów oraz praktycznych umiejętności absolwentów. W pierwszej połowie 2012 roku przeprowadzono konsultacje i uzyskano pisemne opinie w tym zakresie od:

- Wiceprezesa Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce (określenie warunków uzyskania certyfikatu księgowego);
- Dyrektora Oddziału PZU (określenie procedury uzyskania uprawnień agenta ubezpieczeniowego);
- Dyrektora Operacyjnego *Przedsiębiorstwa Spedycyjnego OTEC* sp. z o. o. (uaktualnienie programów na specjalności logistyka);
- Prezesa Zarządu firmy *Lentus. Doradztwo Finansowe* (propozycje programowe w zakresie specjalności: *Ekonomika małego biznesu, Finanse i bankowość oraz Przedsiębiorczość i innowacje*);
- Brokera w firmie *Risk Advisers* (uwagi dotyczące umiejętności praktycznych zatrudnionych absolwentów ALMAMER);
- Dyrektora PKP Cargo S.A. Dział Logistyki (konsultacje dotyczące tematów prac licencjackich i magisterskich z zakresu logistyki).

Aktywna działalność ALMAMER Szkoły Wyższej w Warszawie w zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi umożliwia uzyskanie od przedstawicieli praktyki gospodarczej opinii i informacji o profilu kształcenia praktycznych umiejętności absolwentów ocenianego kierunku studiów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego *ocena: w pełni*

1.1) Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku związana jest z realizacją praktycznego profilu studiów. Uczelnia realizuje przyjętą uchwałą Senatu, strategię rozwoju, która trafnie formułuje misję i wizję rozwoju oraz wytyczne cele w zakresie edukacji i w zakresie nauki, a także identyfikuje szanse i zagrożenia wynikające ze zmieniających się warunków zewnętrznych. Realizowana strategia rozwoju ALMAMER jest zgodna z koncepcją kształcenia o profilu praktycznym. Proces dydaktyczny nie ma charakteru innowacyjnego. Odnosi się to zarówno do programu studiów jak i form jego realizacji. Zakres wyboru ścieżki edukacyjnej przez studentów jest mocno ograniczony. Teoretycznie obejmuje on możliwość wyboru jednej z czterech specjalności. Praktycznie, bardzo mała liczba studentów na studiach pierwszego stopnia umożliwia uruchomienie tylko jednej lub dwóch specjalności.

1.2) Koncepcja, profil, cele, pożądane efekty kształcenia, konsultowane są w ramach rozwiniętej sieci współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Dobre relacje z otoczeniem pracodawców przekładają się na pozyskanie informacji dotyczących praktycznych umiejętności kształconych w ALMAMER ekonomistów. Informacje takie są wykorzystywane przy ustalaniu programu studiów oraz obowiązkowej praktyki zawodowej.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Aktualnie na kierunku ekonomia funkcjonują programy oparte o standardy kształcenia (Załącznik nr 22) dla II, III roku studiów I stopnia oraz II roku studiów II stopnia, których analiza wskazuje, że spełnione są standardy dla liczby godzin, liczby punktów ECTS oraz zawartości treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Dla I roku na studiach I i II

stopnia programy studiów były budowane w oparciu o Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Sposób i zasady projektowania planów i programów studiów w oparciu o efekty kształcenia przedstawione zostały w Zarządzeniu Rektora ALMAMER Szkoły Wyższej w Warszawie (Nr 29/2010 – 2011) z dnia 28 września 2011 roku. Zgodnie z tym zarządzeniem dla kierunku ekonomia opracowane zostały dokumenty opisujące ogólną charakterystykę prowadzonych studiów oraz sylwetkę absolwenta studiów I i II stopnia kierunku ekonomia obejmującą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w odniesieniu do efektów obszarowych (określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r.) w zakresie nauk społecznych w ramach profilu praktycznego. Dokonana w trakcie wizytacji zespołu oceniającego analiza tych dokumentów, a także przedstawionych w raporcie samooceny efektów kształcenia przypisanych wszystkim przedmiotom realizowanego programu studiów, stanowi podstawę do stwierdzenia, że założone cele oraz efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów są spójne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla obszaru nauk społecznych w ramach profilu praktycznego dla studiów I oraz II stopnia. Pozytywnie ocenić należy również spójność założonych efektów kształcenia w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przypisanych poszczególnym przedmiotom i grupom przedmiotów zawierających treści: ogólne, podstawowe, kierunkowe i specjalnościowe z efektami określonymi dla kierunku studiów.

Stan prac nad formułowaniem efektów kształcenia zgodnie z KRK oraz ich stroną merytoryczną ocenić należy pozytywnie. Szczególnie wysoko ocenić należy szczegółowość formułowania efektów przedmiotowych i trafne ich odniesienie nie tylko do efektów kierunkowych, ale również do efektów obszarowych. Ocena ta dotyczy również deklarowanych umiejętności specyficznych dla praktycznego profilu studiów na kierunku *ekonomia*.

Realizowana koncepcja kształcenia tworzy możliwości osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia w toku procesu edukacyjnego, realizującego wytyczne cele i efekty kształcenia na poziomie modułów (treści podstawowe, kierunkowe i specjalnościowe) oraz w ramach poszczególnych przedmiotów. W opinii zespołu wizytującego czasowy wymiar praktyk zawodowych (120 godzin) jest zbyt krótki i ogranicza możliwość pełnej realizacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie umiejętności charakterystycznych dla profilu praktycznego studiów.

Opis założonych efektów kształcenia dla kierunku ekonomia, oraz modułów przedmiotów prezentowany jest w niepublikowanych dokumentach – opracowanych dla studiów I oraz II stopnia – przekazanych w trakcie wizyty zespołowi oceniającemu. Opis ten został sporządzony zgodnie z instrukcją (wzory tablic) zawartą w Zarządzeniu Rektora ALMAMER nr 29/2010 – 2011 z dnia 28.09.2011 roku. W *Raporcie samooceny* prezentowane są zakładane efekty kształcenia dla przedmiotów przewidzianych w programie studiów na kierunku ekonomia. W Internecie dostępne są karty przedmiotów zawierające m.in. opis zakładanych celów kształcenia w kategoriach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dokumenty zawierające opis efektów kształcenia dla studiów I oraz II stopnia powinny być opublikowane i dostępne w Internecie.

Studenci są świadomi wymagań rynku pracy i w ich opinii opracowany program kształcenia oraz przypisane mu zakładane efekty kształcenia, pozwolą je spełnić. Duża część studentów podejmuje pracę zawodową związaną tematycznie z ocenianym kierunkiem i nie zgłasza zastrzeżeń w odniesieniu do przedstawianych treści programowych. Podczas spotkania, studenci oświadczyli, iż znany jest im program kształcenia oraz częściowo treść kart przedmiotów. Karty przedmiotów zostały przez Uczelnię udostępnione na stronie internetowej i zaznajomić się może z nimi każdy użytkownik sieci Internet. W odniesieniu współpracy z samorządem studenckim przy opracowywaniu programu i efektów kształcenia,

stwierdzono, iż odbywa się ona jedynie w sposób nieformalny, poprzez konsultacje ustne. Nie przedstawiono żadnej dokumentacji potwierdzającej wywiązanie się z obowiązku wynikającego z treści art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zaleca się uregulowanie kwestii wypełniania obowiązku wynikającego z przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym związanego z opiniowaniem programów kształcenia przez właściwy organ samorządu studenckiego. Realizacja tego obowiązku powinna mieć charakter sformalizowany, wszczęty wnioskiem Dziekana ocenianego kierunku, a zakończony złożeniem pisemnej opinii właściwego organu samorządu studenckiego.

Podczas spotkania studenci potwierdzili, że przedstawione w kartach opisu przedmiotów treści programowe są w rzeczywistym stopniu realizowane na zajęciach dydaktycznych. W ich przekonaniu, zakładane efekty kształcenia w odpowiedni sposób odnoszą się do treści kształcenia.

Opis zakładanych efektów kształcenia został udostępniony w postaci kart przedmiotów na stronie internetowej Uczelni. Dostęp do nich jest powszechny i nie wymaga podejmowania żadnych procedur rejestracyjnych.

2.2).

Efekty kształcenia – prezentowane w *Raporcie samooceny* oraz przekazanym w trakcie wizyty zespołu oceniającego dokumencie: pt. *Zbiór efektów kształcenia na studiach I i II stopnia dla kierunku ekonomia* – prezentowane są w formie obszernego opisu utrudniającego lekturę. Formulowane w kartach przedmiotu zakładane cele kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nie zawsze korespondują z sylwetką absolwenta określoną przez kierunkowe efekty kształcenia oraz z efektami określonymi dla modułów przedmiotów. Brak jest syntetycznego opisu sylwetki absolwenta kierunku *ekonomia* oraz poszczególnych specjalności, co utrudnia rozpowszechnienie informacji w tym zakresie zarówno w kręgu interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych.

Zgodnie z opinią przedstawioną przez studentów podczas spotkania, forma przedstawienia efektów w kartach opisu przedmiotów nie stwarza problemów interpretacyjnych i dla zdecydowanej większości studentów jest przejrzysta.

2.3).

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo. *Natomiast dyplomy oraz suplementy do dyplomu zawierają nazwę Uczelni, tj. ALMAMER Szkoła Wyższa, która jest niezgodna z decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 stycznia 2011 r. W świetle tej decyzji właściwa nazwa tej Uczelni to „ALMAMER Szkoła Wyższa z siedzibą w Warszawie”. Ponadto w suplementach do dyplomu w pkt. IV ust. 3 wskazane jest wpisywanie oceny z pracy dyplomowej.*

W Uczelni teczki osobowe studenta przechowuje się w archiwum Uczelni przez okres 50 lat – zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów, zaś w Dziekanacie Wydziału przechowywana jest ona przez okres 5 lat od ukończenia studiów. *Brak jest procedur oraz dokumentów, z których wynikałoby w jaki sposób Wydział prowadzi dokumentację dotyczącą archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych i gromadzeniem dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.*

W celu oceny systemu weryfikacji efektów kształcenia zespół wizytujący dokonał przeglądu prac zaliczeniowych, egzaminacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich, a także analizy sposobu ich oceniania.

Treść sylabusów oraz uzyskane w trakcie wizyty zespołu oceniającego informacje wskazują, że dominującą formą weryfikacji osiągnięć studentów są różnego rodzaju pisemne sprawdziany wiedzy. Dotyczy to zarówno kolokwii w trakcie semestru jak i zaliczeń oraz egzaminów kończących przedmiot. Udostępnione zespołowi wizytującemu prace zaliczeniowe i egzaminacyjne miały formę testu jednokrotnego wyboru z przedmiotów: *zarządzanie, europejskie fundusze w polityce regionalnej UE, ekonomia międzynarodowa, ekonomia integracji europejskiej, rachunkowość finansowa, rachunkowość podatkowa, prawo gospodarcze, analiza ekonomiczna, mikroekonomia, historia myśli ekonomicznej, polityka gospodarcza, finanse publiczne i rynki finansowe*. Tylko z trzech przedmiotów *gospodarka regionalna, polityka społeczna oraz zarządzanie ryzykiem* na ocenianym kierunku studiów obowiązuje egzamin dający szansę szerszej wypowiedzi studentów na zadane otwarte pytania egzaminacyjne lub opracowanie referatu.

Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że na ocenianym kierunku studiów przyjęto mało zróżnicowaną formę sprawdzianu i oceny efektów kształcenia. Dominuje testowa forma sprawdzianu wiedzy studentów. Bardziej otwarte formy wypowiedzi studentów, indywidualne lub grupowe, przygotowanie i prezentacja referatów, a także gry sytuacyjne i rozwiązywanie zadań – będące formą sprawdzenia zarówno wiedzy jak i umiejętności – stosowane są w niewielkim zakresie. Przeprowadzona analiza zakresu merytorycznego pytań egzaminacyjnych oraz ich zgodności z określonymi w sylabusach treściach programowych i celach przedmiotu, daje podstawę do sformułowania pozytywnej oceny poziomu wymagań wobec studentów. Istotnych zastrzeżeń nie budzi także sposób oceniania analizowanych prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych.

Istotnym narzędziem umożliwiającym ocenę stopnia osiągnięcia określonych w sylwetce absolwenta efektów kształcenia jest analiza zakresu tematycznego prac dyplomowych, ich poziomu merytorycznego oraz sposobu oceniania. Na podstawie analizy treści wylosowanych prac oraz przeglądu tematów wszystkich prac dyplomowych obronionych w latach 2010 – 2012, można stwierdzić, że w znacznej części nie są one zgodne z zakresem treści kierunkowych dla kierunku ekonomia. Są natomiast zgodne z zakresem merytorycznym programów opracowanych dla specjalności: *zarządzanie w biznesie, zarządzanie logistyczne, rachunkowość oraz finanse i bankowość*. Wymienione specjalności sytuują się w zakresie programowym kierunku *zarządzanie* oraz *finanse i rachunkowość*. Poziom merytoryczny prac licencjackich i magisterskich oraz sposób ich oceniania określić można jako właściwy. Odpowiednie są również zasady dyplomowania. Zasady te oraz procedura dyplomowania określone są w rozdz. 11 *Regulaminu studiów ALMAMER Szkoły Wyższej z siedzibą w Warszawie* (uchwała senatu nr 24/2011-2015) z dnia 25.04.2012 roku. Zgodnie z regulaminem student na ostatnim roku studiów I-go stopnia zobowiązany jest do złożenia pracy licencjackiej, student II-go stopnia składa pracę magisterską. Promotorem pracy dyplomowej – licencjackiej i magisterskiej może być nauczyciel akademicki zatrudniony w ALMAMER posiadający tytuł lub stopień naukowy. W roku akademickim 2011/2012 spośród 146 studentów uczestniczących w seminariach licencjackich 106 studentów przygotowało pracę licencjacką pod kierunkiem doktora, 40 pod kierunkiem profesora. W przypadku seminariów magisterskich, 105 studentów przygotowuje swoje prace dyplomowe pod opieką profesora, a 74 – doktora. Liczebność grup seminaryjnych w przypadku studiów I stopnia waha się od 1 do 20 studentów; studiów II stopnia od 3 do 23 studentów. Łączna liczba seminarzystów studiów I i II stopnia przypadająca na jednego nauczyciela akademickiego prowadzącego seminarium nie przekracza 25 studentów. Obsadę seminariów licencjackich i magisterskich na ocenianym kierunku studiów uznać należy za

prawidłową, odpowiadającą w pełni zasadom określonym w regulaminie studiów, a także umożliwiającą realizację założonych celów i efektów kształcenia. Egzamin dyplomowy odbywa się przed trzyosobową komisją powołaną przez Dziekana. Członkami komisji są: promotor, recenzent oraz nauczyciel akademicki wskazany przez Dziekana jako przewodniczący. Na egzaminie dyplomowym licencjackim oraz magisterskim student odpowiada na trzy pytania – dwa wybrane losowo przez studenta oraz jedno zadane przez przewodniczącego. Zestaw losowych pytań obowiązujących na egzaminie dotyczy treści kierunkowych i specjalnościowych. Analiza protokołów komisji egzaminów licencjackich i magisterskich wskazuje, że większość zadanych pytań łączy się ściśle z wybraną specjalnością. W mniejszym stopniu pytania te dotyczą treści kierunkowych.

Proces dyplomowania stosowany na kierunku studiów ekonomia prowadzonym w ALMAMER Szkole Wyższej w Warszawie ocenić należy pozytywnie. Ocena ta odnosi się do obsady seminariów, liczebności grup seminaryjnych, procedury i zakresu egzaminu licencjackiego i magisterskiego oraz poziomu merytorycznego prac dyplomowych i sposobu ich oceniania. Wymienione elementy procedury dyplomowania umożliwiają weryfikację zakładanych efektów kształcenia i ich zgodności z KRK dla obszaru nauk społecznych. Dobór specjalności i ich zakres merytoryczny nie w pełni sytuuje się w zakresie kierunku ekonomia.

Brak jest zasad oraz procedur standaryzujących wymagania stawiane studentom oraz standaryzacji oceniania studentów. Wymagania w zakresie wiedzy i umiejętności przekazywanych w trakcie zajęć dydaktycznych formułowane są w sylabusach opracowanych przez prowadzących poszczególne przedmioty. Jediną formą standaryzacji, są sylabusy przedmiotów sporządzone według standardu określonego w Uchwale Senatu.

Zajęcia e- learning mają jedynie charakter pilotażowy. Planuje się, że w szerszym zakresie stosowane będą od roku akademickiego 2013/2014.

Odsetek odsiewu studentów jest niewielki, zdarzają się pojedyncze przypadki osób, które nie zaliczyły semestru lub zrezygnowały ze studiów nie płacąc czesnego.

Dostępność informacji na temat systemu oceny efektów kształcenia należy ocenić pozytywnie. Podczas spotkania studenci oznajmili, iż wymagania oraz forma weryfikacji efektów kształcenia jest każdorazowo przedstawiana na pierwszych zajęciach dydaktycznych przez nauczycieli akademickich. Podkreślić trzeba, że opublikowane na stronie internetowej karty opisu przedmiotów również zawierają opis metod oceny efektów kształcenia.

2.4).

Oceniany kierunek studiów w ostatnich trzech latach ukończyło 671 absolwentów studiów I-go stopnia oraz 1056 absolwentów studiów magisterskich. Uczelnia ALMAMER nie prowadziła badań losów zawodowych swoich absolwentów. We wrześniu 2012 roku opracowany został wstępny projekt *Uczelnianego programu monitorowania losów zawodowych absolwentów ALMAMER Szkoły Wyższej*. Projekt ten nie został jeszcze formalnie przyjęty przez Rektora ani Senat i nie jest realizowany. Przekazany zespołowi oceniającemu projekt dokumentu opracowanego przez uczelniany Dział Praktyk przewiduje sporządzenie bazy adresowej absolwentów, opracowanie kwestionariusza ankietowego i przeprowadzenie on-line badań wśród zidentyfikowanych w bazie absolwentów. Załączony do omawianego dokumentu wzór ankiety zawiera pytania dotyczące oceny zrealizowanego programu studiów, danych osobowych respondenta, miejsca jego zamieszkania oraz źródeł utrzymania. Brak jest natomiast podstawowych w badaniu losów absolwentów pytań dotyczących kariery zawodowej i opinii dotyczącej przydatności w karierze zawodowej pozyskanych w toku kształcenia: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Uzyskane

w trakcie wizyty w Uczelni informacje nie pozwalają na ocenę procedur i mechanizmów umożliwiających badanie karier absolwentów oraz dostosowania efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów. Brak jest bowiem takich procedur i mechanizmów, a ich przygotowanie osiągnęło poziom wstępnego etapu projektowania.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

2.5).

Uchwała Nr 26/2007 PPKA z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Ekonomicznej ALMAMER w Warszawie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia wskazana na zbyt małą liczbę godzin niezgodną ze standardami kształcenia, realizację zajęć ćwiczeniowych w grupach wykładowych (nawet o liczebności ponad stuosobowej), co skutkowało oceną warunkową na studiach niestacjonarnych.

Uchwała Nr 924/2007 PPKA z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie powtórnej oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Ekonomicznej ALMAMER w Warszawie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia w formie studiów niestacjonarnych wskazała, że usunięte zostały uchybienia wskazane w uzasadnieniu Uchwały Nr 26/2007 PPKA z dnia 11 stycznia 2007 r., to jest skorygowano programy nauczania i plany studiów do liczebności godzin zgodnych ze standardami kształcenia, ale uwaga druga dotycząca dużych liczebności grup ćwiczeniowych pozostaje, bowiem dla Wnioskowania statystycznego (I rok, II stopień) grupa wykładowa jest zarazem grupą ćwiczeniową o liczebności ponad 100 osób.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: *w pełni*

2.1) Zakładane na poziomie kierunku studiów oraz modułów i przedmiotów efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nawiązują do przedstawionego w Krajowych Ramach Kwalifikacji opisu efektów kształcenia w zakresie nauk społecznych dla profilu praktycznego studiów. Zbyt krótki okres obowiązkowej praktyki zawodowej (3 tygodnie) ogranicza możliwość osiągnięcia umiejętności oznaczonej w KRK jako S1P_U06 na studiach I-go stopnia oraz S2P_U06 na studiach II-go stopnia.

2.2) Efekty kierunkowe, modułowe oraz przedmiotowe stanowią spójną całość lecz są zredukowane i prezentowane w mało czytelny sposób. Brak jest syntetycznego opisu celów kształcenia i korespondujących z nimi efektów kierunkowych i specjalnościowych.

2.3) Pozytywnie należy ocenić weryfikację dokonywaną w trakcie studiów na etapie prac kontrolnych zaliczeniowych i egzaminacyjnych oraz w procedurze dyplomowania. Ogólne zasady weryfikacji efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie studiów. Brak jest weryfikacji efektów kształcenia poprzez monitorowanie karier zawodowych absolwentów.

2.4) Procedury badania losów absolwentów ocenianego kierunku studiów są w trakcie opracowywania. Przedstawione zespołowi wizytującemu projekty procedur w tym zakresie wymagają istotnych uzupełnień.

2.5) Nie podjęto działań dotyczących zmniejszenia dużych liczebności grup ćwiczeniowych.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Prezentowane w raporcie samooceny programy studiów dla roku akademickiego 2012/2013 nie różnią się od realizowanych w latach 2010/2011 oraz 2011/2012. Programy te konstruowane były według standardu obowiązującego dla kierunku ekonomia od 2007 roku. W związku z tym efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów osiąmane przez realizowane plany studiów ocenić można w relacji do obowiązujących wcześniej standardów oraz przedstawionego w *Raporcie samooceny* opisu sylwetki absolwenta ALMAMER Szkoły Wyższej, kończącego kierunek ekonomia. Od roku akademickiego 2012/2013 na wizytowanym kierunku prowadzone są studia niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia. Ostatni rocznik studentów stacjonarnych ukończył studia w roku akademickim 2011/2012. W świetle wymogów ilościowych dotyczących liczby semestrów, godzin zajęć dydaktycznych i ich struktury określonej według realizowanych modułów przedmiotów oraz form zajęć, realizowane programy spełniają wspomniane standardy. Dotyczy to zarówno studiów I oraz II stopnia. Niespełniony jest wymóg odpowiedniego udziału przedmiotów do wyboru. Brak jest oferty przedmiotów swobodnego wyboru. Oferta przedmiotów ograniczonego wyboru dotyczy jedynie wyboru specjalności. W przypadku małej liczby studentów (szczególnie z ostatniego naboru) wybór taki jest praktycznie niedostępny. Możliwe jest bowiem uruchomienie tylko jednej specjalności. W tym przypadku wymóg odpowiedniego udziału przedmiotów do wyboru nie ma charakteru restrykcyjnego, tylko postulatywny.

Opracowane przez wizytowaną Uczelnię opisy sylwetki absolwenta ujmujące kierunkowe, modułowe oraz przedmiotowe efekty kształcenia odnoszące się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych korespondują z realizowanymi programami studiów. W ocenie zespołu wizytującego realizowane na studiach I-go i II-go stopnia programy studiów, zakres merytoryczny przedmiotów opisany w sylabusach, pięćdziesięciu procentowy udział aktywnych form zajęć – stwarzają możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. **Istotną słabością realizowanego programu kształcenia o profilu praktycznym jest zdecydowanie zbyt mały czas (120 godzin) przeznaczony na obowiązkową praktykę.** Uczelnia oferuje studentom możliwość odbycia nieobowiązkowej praktyki zawodowej. Liczba studentów korzystających z tej oferty jest jednak niewielka.

Liczba semestrów oraz wymiar godzinowy modułów przedmiotów kształcenia: ogólnego, podstawowego, kierunkowego oraz wymiar godzinowy przedmiotów specjalnościowych ukształtowane są zgodnie z wymogami standardów kształcenia obowiązującymi do roku akademickiego 2011/2012. Kierownictwo Uczelni ALMAMER zdecydowało o kontynuacji opracowanych wcześniej programów studiów I i II stopnia uznając, że ich realizacja umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Dokonana przez zespół wizytujący analiza programów studiów oraz sylabusów poszczególnych przedmiotów nauczania umożliwia sformułowanie następujących ocen:

- wymiar czasowy studiów niestacjonarnych I i II stopnia jest właściwy; studia I-go stopnia trwają 6 semestrów o obejmują łącznie 1205 godzin dydaktycznych (w tym 1118 godzin bezpośrednich z udziałem nauczyciela akademickiego i 87 godzin pracy własnej studenta); studia II-go stopnia trwają IV semestry i obejmują 593 godziny zajęć (odpowiednio 548 i 45 godz.),
- w kontekście praktycznego profilu kształcenia pozytywnie należy ocenić znaczący udział przedmiotów specjalnościowych w strukturze programów nauczania; wynosi on na studiach pierwszego stopnia 34%, na studiach drugiego stopnia 30,5%;

- zachowana jest właściwa proporcja pomiędzy wykładami a aktywnymi formami kształcenia (ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria); udział takich form zajęć w ogólnej liczbie godzin dydaktycznych wynosi: na studiach I-go stopnia 50%, na studiach II-go stopnia 54,8%.
- prezentowane w sylabusach przedmiotów cele kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a także opisy zakresu merytorycznego poszczególnych przedmiotów – stanowią podstawę do sformułowania pozytywnej oceny realizowanego programu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzonym w ALMAMER Szkole Wyższej w Warszawie realizowany jest system punktowej wyceny efektów kształcenia – ECTS jako system transferu punktów. System ten w ogólnym zarysie sformułowany został prawidłowo. Umożliwia on bowiem stosowanie zawartych w rozporządzeniu MNiSzW z dnia 14.09. 2011 roku warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Przypisana poszczególnym przedmiotom liczba punktów jest wystarczająco powiązana z wymiarem godzinowym i nakładem pracy studenta. Stosowana jest zasada, zgodnie z którą liczba punktów ECTS za semestr wynosi około 30. Warunkiem, ukończenia studiów pierwszego stopnia jest uzyskanie 181 punktów, studiów drugiego stopnia 124 pkt. Właściwy jest – przedstawiony w raporcie samooceny – sposób naliczania punktów ECTS zarówno w bilansie pracy przeciętnego studenta oraz całkowitego nakładu pracy i jego struktury w procesie dydaktycznym.

Funkcjonujący w ALMAMER Szkole Wyższej w Warszawie od roku akademickiego 2011/2012 system punktowej wyceny efektów kształcenia, poprawnie wyceniający nakład pracy studentów w realizowanym programie studiów na kierunku Ekonomia, umożliwia studentom udział w krajowej i zagranicznej wymianie międzyuczelnianej. Możliwość taka nie budzi jednak zainteresowania wśród studentów kierunku prowadzonego w trybie niestacjonarnym.

Struktura programów ocenianego kierunku, zarówno w przypadku studiów I-go jak i II-go stopnia jest właściwa. Cechuje je logiczna sekwencja przedmiotów. W pierwszych dwóch semestrach studiów I-go stopnia dominujący jest udział treści kształcenia ogólnego i podstawowego, poszerzających wiedzę w zakresie treści humanistycznych oraz przedmiotów stanowiących podstawę kształcenia na kierunku ekonomia. Na drugim roku studiów dominują treści kierunkowe. Na trzecim roku studiów kształtowana jest wiedza i umiejętności charakterystyczne dla kierunku oraz specjalności studiów. Podobna sekwencja: od przedmiotów o treściach ogólnych i kierunkowych do przedmiotów specjalnościowych charakterystyczna jest dla studiów drugiego stopnia. W programie studiów dobrze usytuowane są seminaria dyplomowe oraz zajęcia z języków obcych i wychowania fizycznego.

O dużej nieprawidłowości mówić można w przypadku praktyki zawodowej, dla której przewidziano tylko 120 godzin i 3 punkty ECTS. W przypadku profilu praktycznego praktyka zawodowa powinna zajmować kluczową rolę w programie studiów i powinna być odbywana po pierwszym i drugim roku studiów, lub organizowana w trakcie roku akademickiego w wymiarze semestralnym. Praktyki studenckie – w przypadku praktycznego profilu studiów – stanowić powinny istotny element programu kształcenia, zarówno na studiach I-go jak i II-go stopnia. Wskazują na to – określone w KRK dla obszaru nauk społecznych - efekty kształcenia dla umiejętności S1P –U06 oraz S2P-U06. Uczelnia ALMAMER Szkoła Wyższa

w Warszawie posiada możliwość znaczącego rozszerzenia programu praktyk na studiach niestacjonarnych I i II stopnia. Możliwości takie wynikają z:

- rozbudowanych formalnych i nieformalnych struktur i prowadzonej współpracy z liczną grupą podmiotów administracji rządowej oraz samorządowej, a także organizacjami samorządów gospodarczych i podmiotami gospodarczymi;
- dobrze określonej i sprawnie funkcjonującej procedurze organizacji, przebiegu i kontroli efektów praktyk studenckich;
- dobrze przygotowanego, czytelnego regulaminu praktyk studentów ALMAMER Szkoły Wyższej z siedzibą w Warszawie (Załącznik do Zarządzenia Rektora nr 11/2007-2008).

Ocena organizacji na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń zarówno w aspekcie formalno – proceduralnym jak i praktycznym. *Regulamin studiów w ALMAMER Szkole Wyższej z siedzibą w Warszawie*, określa ogólne ramy organizacji procesu dydaktycznego. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie regulują coroczne zarządzenia Rektora dotyczące przebiegu kolejnego roku akademickiego. Efektem realizacji dobrze przygotowanych uchwał i zarządzeń organów Uczelni i sprawnej działalności administracji Uczelni jest dobra organizacja i sprawny przebieg procesu dydaktycznego. Wyrazem tego jest m.in. równomierne obciążenie zajęciami dydaktycznymi, zarówno w całym toku studiów oraz w poszczególnych semestrach, a także w czasie sobotnio – niedzielnych zjazdów na prowadzonych w Uczelni studiach niestacjonarnych I-go i II-go stopnia. Kalendarz zjazdów i układ zajęć oraz ich organizacja uwzględnia w wystarczającym stopniu potrzeby osób pracujących. Czas trwania zajęć w trakcie codwutygodniowych zjazdów nie jest nadmiernie uciążliwy dla studentów. W opinii studentów sposób organizacji zajęć na studiach niestacjonarnych jest przyjazny dla studenta, co ułatwia naukę i dobre przygotowanie do zajęć. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w dobrze przygotowanych i wyposażonych salach dydaktycznych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dokonany przez zespół wizytujący przegląd indeksów i protokołów egzaminacyjnych nie wskazuje na nieprawidłowości w zaplanowaniu i przebiegu sesji egzaminacyjnych.

Studenci ocenianego kierunku studiów mają możliwość studiowania w ramach *Indywidualnego toku studiów* oraz *Indywidualnej organizacji studiów*. Możliwość, warunki i tryb uczestnictwa studentów w tych formach realizacji procesu dydaktycznego określa szczegółowo *Regulamin studiów w ALMAMER Szkole Wyższej*. Wiedza na temat możliwych form indywidualizacji studiów dostępna jest w dziekanacie oraz u opiekunów poszczególnych lat studiów. Dotychczas studenci wizytowanego kierunku nie zgłaszali zainteresowania tą formą realizacji kształcenia.

Podczas spotkania, studenci podkreślali, że przedstawiane na zajęciach dydaktycznych treści kształcenia są adekwatne do wymagań, jakie pracodawcy stawiają absolwentom kierunku ekonomia. W opinii studentów stosowane metody dydaktyczne sprzyjają osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia.

W oparciu o informacje uzyskane od przedstawicieli samorządu studenckiego, w toku wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji, Dziekan Wydziału, na którym prowadzony jest oceniany kierunek przeprowadził ze studentami konsultacje w zakresie ilości czasu, potrzebnego na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia przez studentów. Wyniki tych konsultacji uśredniono, a na tej podstawie ustalono formę przydzielania przedmiotom odpowiedniej liczby punktów ECTS. W opinii studentów, czas przeznaczony na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia jest wystarczający i nie stwarza problemów przeciętnemu studentowi.

Studenci nie mają pełnej świadomości, czym są punkty ECTS. Większość z nich jest przekonana, iż jest to środek rozliczenia zaliczonych zajęć, zgodnie z którym liczba punktów ma ścisły związek ze stopniem trudności danego przedmiotu.

Program kształcenia na ocenianym kierunku umożliwia w znikomym stopniu indywidualizację programu kształcenia w oparciu o system punktów ECTS. Studenci mają możliwość wyboru interesującego ich zestawu przedmiotów w ramach modułu specjalnościowego. Liczba punktów ECTS przewidziana dla poszczególnych specjalności stanowi 30% wszystkich punktów ECTS możliwych do uzyskania w cyklu kształcenia.

Na ocenianym kierunku nie ma możliwości wyjazdu w ramach wymiany międzyuczelnianej. W zakresie wyjazdów zagranicznych, Uczelnia umożliwia studentom ocenianego kierunku odbycie praktyk zawodowych w wybranych krajach europejskich.

Podczas spotkania ze studentami można było zauważyć nikłe zainteresowanie tematyką mobilności studenckiej, choć podkreślenia wymaga, iż studenci wiedzieli czym jest program MOST oraz ERASMUS. Należy ponadto wskazać, iż według studentów brak możliwości wymian międzyuczelnianych nie jest problematyczny, ze względu na specyfikę studiów oraz powszechną aktywność zawodową studentów ocenianego kierunku.

Zgodnie z opinią studentów, sekwencja przedmiotów w cyklu kształcenia jest odpowiednia. Jak podkreślono podczas spotkania, stopień trudności przedstawianych treści kształcenia narasta stopniowo i nie stwierdzono braków podstawowej wiedzy i umiejętności, podczas uczestnictwa w zajęciach zaawansowanych.

Studenci wiedzą, jakie umiejętności powinni posiadać po ukończeniu ocenianego kierunku studiów. Są świadomi aktualnych wymagań rynku pracy, i w ich opinii realizowany program kształcenia w dużym stopniu pozwoli te wymagania spełnić.

Przedstawione przez studentów obecne metody prowadzenia zajęć dydaktycznych takie jak dyskusja, case study itp. znajdują swoje odzwierciedlenie w przedłożonym raporcie samooceny. W opinii studentów, formy prowadzenia zajęć sprzyjają aktywności i wzmagają kreatywność. Szczególnego podkreślenia wymaga, iż większość zajęć dydaktycznych rozpoczynana jest od krótkiej dyskusji na temat aktualnych wydarzeń w Polsce i na świecie, odnoszących się do tematyki ekonomii i gospodarki, co dodatkowo aktywizuje studentów.

Podczas spotkania, studenci wskazali na potrzebę wprowadzenia nauki języków obcych na studiach II stopnia, jak również sugerowali zwiększenie nacisku na słownictwo specjalistyczne w toku nauki języków obcych na studiach I stopnia.

Regulamin studiów Uczelni przewiduje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów niepełnosprawnych w formie indywidualnej organizacji studiów, w ramach indywidualnego toku studiów. Jak wskazuje §21 ust. 7 Regulaminu studiów Uczelni, dostosowanie warunków odbywania studiów przez studentów z niepełnosprawnością jest ustalane indywidualnie, w zależności od potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności studenta.

Ponadto w §26 ust. 7, Regulamin studiów przewiduje również indywidualny tryb studiów (ITS), zgodnie z którym student ma możliwość realizacji procesu kształcenia w oparciu o indywidualny plan studiów i program kształcenia. Umożliwia to tym samym realizację dodatkowych przedmiotów. Podkreślić jednak należy, iż przy rozszerzeniu programu kształcenia w ramach ITS, Uczelnia może zwiększyć studentowi czesne, jeżeli realizacja dodatkowych przedmiotów będzie wiązała się ze zwiększeniem kosztów dla Uczelni.

Podczas spotkania studenci oznajmili, iż indywidualny tok studiów jest stosunkowo rzadko wykorzystywany na Uczelni. Jak podkreślili, w związku z faktem, iż większość studentów ocenianego kierunku studiuje w formie studiów niestacjonarnych, studenci tacy nie są indywidualnym tokiem studiów zainteresowani.

3.2)

Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w sylabusie są zgodne z opisem efektów kształcenia na kierunku studiów. Efekty te odnoszące się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są spójne z określonymi w KRK efektami kształcenia w obszarze nauk społecznych. Programy studiów I-go i II-go stopnia oraz stosowane formy i metody dydaktyczne są – w znaczącym stopniu – spójne z określonymi efektami kształcenia. Istotną słabością realizowanych programów studiów jest bardzo ograniczony - w sytuacji profilu praktycznego – czas odbywania praktyki studenckiej na studiach pierwszego stopnia oraz brak obowiązkowej praktyki na studiach drugiego stopnia. Brak jest również pełnej spójności między kierunkiem studiów a zakresem merytorycznym specjalności. Dotyczy to znajdujących się w ofercie studiów na kierunku *ekonomia* specjalności sytuujących się na **kierunku logistyka oraz finanse i rachunkowość, co powoduje, że nie jest spełnione kryterium spójności efektów specjalnościowych z kierunkowymi efektami kształcenia.**

3.3).

Brak było uwag w tym obszarze oceny.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - *znacząco*

3.1) Na podstawie informacji przedstawionych w *Raporcie samooceny* oraz analiz i ocen dokonanych w trakcie wizyty zespołu oceniającego stwierdzić należy, że czas trwania studiów, merytoryczne treści programu studiów, sposób określenia nakładu pracy studenta i wycena punktów ECTS a także sposób organizowania i kontrolowania praktyk – umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia.

3.2) Przyjęte rozwiązania, formy i stosowane metody dydaktyczne tylko w znaczącym stopniu tworzą spójną całość. W przypadku praktycznego profilu studiów, warunkiem pełnej spójności procesu dydaktycznego jest zagwarantowanie odpowiedniego wymiaru czasowego praktyk studenckich na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia. **Oceniany kierunek studiów nie spełnia kryterium pełnej spójności również z powodu niepełnej zgodności przedstawionych w programie kształcenia specjalności z kierunkiem studiów.**

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Struktura kwalifikacji oraz liczba osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku ekonomia generalnie umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia zarówno na studiach I jak i II stopnia. Można mieć pewne zastrzeżenia do zapewnienia kwalifikacji - szczególnie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem co najmniej doktora habilitowanego - adekwatnych do efektów kształcenia w takich prowadzonych specjalnościach jak: *rachunkowość, logistyka w działalności gospodarczej, zarządzanie w biznesie, zarządzanie logistyczne*. Należy zauważyć, iż struktura kwalifikacji samodzielnych pracowników nauczycieli akademickich, jak i w pewnym – choć mniejszym stopniu pracowników ze stopniem doktora jest skoncentrowana na efektach kształcenia charakterystycznych dla dyscypliny ekonomia. Jednakże przy prowadzeniu specjalności, których efekty kształcenia wykraczają poza dyscyplinę ekonomia prowadzi to do

niewystarczającego zapewnienia udziału specjalistów o określonych kwalifikacjach w zakresie wszystkich prowadzonych specjalności (*logistyka, finanse*).

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonym w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia* w ALMAMER – Szkoła Wyższa w Warszawie na Wydziale Ekonomicznym, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 15 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia. *Tylko w jednym przypadku w umowie o pracę brak jest informacji o podstawowym miejscu pracy, co w przypadku zaliczenia tej osoby do minimum kadrowego na studiach drugiego stopnia ma istotne znaczenie.* Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Na Wydziale Ekonomicznym zdecydowana większość (16) oświadczeń została podpisana w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie. *Jednakże w 3 przypadkach termin został przekroczony, zaś w 2 przypadkach nie określono ich daty.*

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Kierunek *ekonomia* został przyporządkowany obszarowi nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplina *ekonomia*. W minimum kadrowym zapewniono udział przedstawicieli, których kwalifikacje odpowiadają temu obszarowi kształcenia.

Do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia zaliczono sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz siedmiu nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

Dodatkowo do minimum kadrowego na studiach I stopnia zaliczono trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz dwóch nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

Wymogi minimum kadrowego na studiach I i II stopnia są spełnione. Powyższe minimum kadrowe spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), czyli warunki minimum kadrowego na rok akademicki 2012/2013. Zespół Oceniający w czasie wizytacji w dniach 22-23 września 2012 roku dokonał oceny minimum kadrowego na podstawie oświadczeń pracowników na rok 2012/2013, umów o pracę, dorobku naukowego i praktycznego oraz przydziału zajęć dydaktycznych na rok akademicki 2012/2013 rozpoczynający się w Uczelni dnia 22 września 2012 r., czyli przed wejściem 1.10.2012 r. w życie nowych przepisów wyznaczających warunki zaliczenia do minimum kadrowego.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Ekonomicznym w perspektywie długookresowej (tj. do 2017 r.) jest w miarę stabilny. Wśród 21 nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego, 6 osób zatrudnionych jest na czas nieokreślony, pozostałe na czas określony, odpowiednio do 2013 r. – 1 osoba, do 2014 r. 3 osoby, do 2015 r. – 9 osób, do roku 2016 i 2017 - po jednej osobie.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:65, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Obsada zajęć z poszczególnych przedmiotów jest generalnie prawidłowa. Pewne niedociągnięcia występują w odniesieniu do przedmiotów wykraczających poza kanon dyscypliny naukowej ekonomia. I tak, jeden nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym doktora nauk ekonomicznych, a bez wykazanego dorobku publikacyjnego w zakresie innych dyscyplin naukowych prowadzi, tak specyficzne przedmioty jak: Gospodarowanie kapitałem ludzkim – wykład i ćwiczenia; Ryzyko w działalności logistycznej – wykład i ćwiczenia. Doktor nauk ekonomicznych bez wykazanego dorobku publikacyjnego w ciągu ostatnich 5 lat prowadzi: Rachunkowość - ćwiczenia; Rachunkowość zarządcza – wykład i ćwiczenia; Rachunkowość bankowa - ćwiczenia; Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza – wykład i ćwiczenia; Budżetowanie i controlling – wykład i ćwiczenia. Wykłady z rachunkowości prowadzi doktor nauk wojskowych z wykazanymi jedynie trzema opracowaniami i to związanymi nie bezpośrednio z rachunkowością, lecz systemem podatkowym.

Pewna część nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Ze względu na fakt, iż Uczelnia nie przedstawiła w Raporcie samooceny dokładnych informacji na ten temat oraz dokumentów potwierdzających zdobycie przez poszczególnych nauczycieli akademickich doświadczeń poza systemem szkolnictwa wyższego nie jest możliwe dokonanie oceny stopnia posiadania doświadczeń praktycznych przez kadrę prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku. Nie wykazano także przykładów zapraszania praktyków do prowadzenia zajęć ze studentami.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Hospitowane zajęcia charakteryzowały się silnym jakościowym zróżnicowaniem. Odnotowano przykłady doskonale prowadzonych zajęć zarówno pod względem

merytorycznym jak i formy prowadzenia. Jednocześnie inne zajęcia okazały się być realizowane na niskim poziomie merytorycznym, gdzie ze względu na tempo prowadzenia zajęć zachodzi obawa o możliwości zrealizowania całości przewidzianego materiału i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Odnotowano także zajęcia prowadzone na przeciętnym, dostatecznym poziomie. Występowanie tak zróżnicowanych jakościowo zajęć świadczy o niedoskonałościach funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów. Zasady prowadzenia polityki kadrowej zostały określone Zarządzeniem Rektora Almamater Szkoły Wyższej z dnia 15 lutego 2012 roku, w sprawie określenia zasad polityki kadrowej. Przewidziano tam także procedury rekrutacyjne nauczycieli akademickich. Oddzielnie potraktowano zagadnienia „Polityki kształtowania zasobów ludzkich”. Przewidziano formy bieżącej oceny kadry, zasady wynagradzania i wyróżniania nauczycieli akademickich. Struktura wzmiankowanego dokumentu pozwala przyjąć, iż zasady doboru i weryfikacji kadry dydaktycznej zostały przyjęte prawidłowo. Jednocześnie jednak należy zauważyć, iż wzmiankowane wyżej uchwały w zakresie obsady zajęć oraz występowania zajęć o niskiej jakości oznaczają, iż przyjęty w obecnym kształcie system polityki kadrowej jeszcze nie przynosi oczekiwanych pozytywnych efektów. Można założyć, iż wynika to z faktu przyjęcia zarządzenia w tej sprawie nastąpiło dopiero w lutym bieżącego roku. Należy przypuszczać, że wcześniej prowadzona polityka kadrowa nie była wystarczająco efektywna.

W ramach wzmiankowanego wyżej Zarządzenia Rektora Almamater Szkoły Wyższej z dnia 15 lutego 2012 roku w sprawie określenia zasad polityki kadrowej określono procedury rozwoju naukowo – dydaktycznego nauczycieli akademickich. Przewidziano między innymi okresowe zatrudnianie nauczycieli ze tytułem zawodowym magistra. W sferze rozwoju naukowego poszczególni asystenci są zobowiązani zaprojektować własną ścieżkę rozwoju. Wynika z tego także zasada składania corocznych sprawozdań. Kierownicy katedr są zobowiązani włączać kierunki badań młodych pracowników do kierunków badań katedr i wspierać ich w pracy naukowej. Na szczycie Uczelni sporządzany jest plan doskonalenia naukowego nauczycieli, realizacja którego stanowi coroczny przedmiot oceny Senatu i Kolegium Rektorskiego. Uczelnia wspiera poszczególnych pracowników w realizacji stopni naukowych w innych jednostkach. W ciągu ostatnich pięciu lat trzy osoby uzyskały stopień naukowy doktora, jedna stopień doktora habilitowanego oraz jedna tytuł naukowy profesora. Działania na rzecz rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej można ocenić pozytywnie.

W spotkaniu z Kadra uczestniczyło około 14 nauczycieli akademickich, a z ramienia Zespołu Oceniającego (ZO) PKA przewodniczący ZO i ekspert ds. kadry. Na początku spotkania przewodniczący ZO sformułował pytanie do uczestników zebrania jak przyjmują nowe programy kształcenia opisane w obszarowych efektach kształcenia zgodnych z KRK. Jedna z uczestniczek stwierdziła, iż idea jest słuszna, ale wiąże się z koniecznością wypełniania licznych dokumentów. Zapewne musimy się przyzwyczaić do nowych reguł, które obowiązują już na zachodzie. W komentarzu przewodniczący ZO zasugerował, iż niektóre uczelnie wdrażają systemy informatyczne, które znacznie ułatwiają funkcjonowanie nowego systemu. Z kolei zaproponował inny temat do dyskusji a mianowicie czy wybrany przez Uczelnię praktyczny profil kształcenia faktycznie już funkcjonuje. Wśród uczestników pojawiły się głosy, iż prowadzone ćwiczenia mają praktyczny charakter a studenci

uczestniczą w praktykach zawodowych. Jednakże członkowie ZO wskazali, że nie występują w tym zakresie istotne różnice w stosunku do dotychczas realizowanego planu kształcenia, który obecnie można uznać za ogólnoakademicki. W dyskusji uczestnicy podnosili, iż trudno zwiększyć wymiar praktyk, ponieważ studenci musieliby rezygnować z pracy zawodowej. Przyznawali jednocześnie, że aktualne stanowiska pracy wielu studentów nie pozwalają im na właściwe zrealizowanie efektów praktycznego kształcenia na kierunku ekonomia. Dyskutanci zgodzili się, że Uczelnia powinna jeszcze przemyśleć wybór profilu kształcenia i konsekwentnie wokół niego budować swoją strategię konkurencji na rynku. Określono, że w istocie wybór profilu jest procesem, który jeszcze trwa. Jeden z uczestników spotkania przypomniał, iż już obecnie Uczelnia posiada podpisane porozumienia o współpracy z kilkoma instytucjami, w tym ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, Związkiem Banków Polskich, Instytutem Badań Rynkowych, Regionalną Instytucją Finansującą. Podejmuje się próby ukierunkowywania tematów prac dyplomowych w dialogu z tymi instytucjami, uwzględniając ich potrzeby. Inny uczestnik spotkania podkreślił, iż wielu pracowników Uczelni posiada znaczące doświadczenia w sferze praktycznej, które zapewniają utrzymanie partnerskich stosunków ze studentami. Kolejny dyskutant odniósł się do zadań w sferze badań naukowych, gdzie Uczelnia powinna zwiększać efektywność swoich działań poprzez łączenie tematów prac promocyjnych z tematami badawczymi. Przypomniał także o współpracy z uczelniami ze Słowacji, Węgier i Czech. Inny z uczestników w tym kontekście przypomniał przesłanki prowadzenia badań naukowych w Uczelni i zadania Komisji ds. badań naukowych.

Przewodniczący ZO zadał pytanie wprowadzające w obszar dyskusji związanej z przyszłością Uczelni w kontekście kształcenia na kierunku *ekonomia* z uwzględnieniem specjalności, które realizowane dotychczas nie wpisują się w ramy dyscypliny ekonomia. Zauważył, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami Uczelnia ma prawo przygotować propozycje kształcenia na unikalnych – dostosowanych do potrzeb rynku pracy kierunkach. Uczestnicy spotkania przyznali, że jest to interesująca możliwość dla ich jednostki, ale trzeba uważać, aby przez zbyt wąskie nakreślenie kierunku studiów nie ograniczać elastyczności absolwentów w dłuższym horyzoncie czasu na rynku pracy. Jednakże zgodzono się co do tego, że jakieś zmiany należy wprowadzić, albowiem faktycznie prowadzone specjalności nie wpisują się w zakres dyscypliny ekonomia. Rozważano zasadność zbudowania szerokiego kierunku, który będzie mieścił istniejące specjalności. Na tych rozważaniach spotkanie zakończono.

4.4).

W ramach pierwszej oceny jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* w 2006 roku nie sformułowano uwag dotyczących minimum kadrowego. W stosunku do roku 2006, nastąpiły zmiany w składzie tego minimum, 8 osób, to nauczyciele akademicki, którzy tworzyli to minimum w roku 2006, a 5 spośród osób wskazanych do minimum kadrowego to osoby dla których Uczelnia jest dodatkowym miejscem pracy, a zatem nie mogą być zaliczone do tego minimum na studiach drugiego stopnia.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

4.1) Struktura kwalifikacji oraz liczba osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku ekonomia generalnie umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia zarówno na studiach I jak i II stopnia. Można mieć pewne zastrzeżenia do zapewnienia kwalifikacji - szczególnie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem naukowym co najmniej doktora habilitowanego - adekwatnych do efektów kształcenia w takich prowadzonych specjalnościach jak:

rachunkowość, logistyka w działalności gospodarczej, zarządzanie w biznesie, zarządzanie logistyczne, które wykraczają poza kanon dyscypliny ekonomia.

4.2) Wymogi minimum kadrowego na studiach I i II stopnia są spełnione. Ze względu na brak danych przedstawionych przez Uczelnię nie jest możliwe dokonanie precyzyjnej oceny stopnia posiadania doświadczeń praktycznych przez kadre prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku, deklarowanym jako profil praktyczny.

4.3) Zasady doboru i weryfikacji kadry dydaktycznej przyjęte w lutym 2012 roku można ocenić pozytywnie. Wcześniej prowadzona polityka kadrowa nie była wystarczająco efektywna. Świadczą o tym uchybienia w zakresie obsady zajęć oraz występowanie zajęć o niskiej jakości.

4.4) We wcześniejszej ocenie na sformułowano uwag dotyczących kadry dydaktycznej i minimum kadrowego.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wydział Ekonomiczny prowadzący oceniany kierunek funkcjonuje w ramach Uczelni, która jest właścicielem nowo wyremontowanego budynku przy ulicy Wolskiej 43 w Warszawie o powierzchni około 10 000 m². Budynek został przystosowany do celów dydaktycznych. Biorąc dodatkowo pod uwagę wyraźny spadek liczby studentów w ostatnich latach pojemność obiektu nawet przekracza potrzeby dydaktyczne Uczelni, w tym kształcenia na kierunku *ekonomia*. W budynku zainstalowana jest sieć bezprzewodowego Internetu. Umieszczono także dwa laboratoria komputerowe oraz sale do ćwiczeń fizycznych. Zapewniono studentom dostęp do pomieszczeń socjalnych, szatni, bufetu. Na podkreślenie zasługuje dobre wyposażenie biblioteki, zarówno w zakresie dużego własnego księgozbioru jak również udostępniania studentom wirtualnych baz danych w tym Wirtualnej Biblioteki Nauki, ale także innych ogólnodostępnych elektronicznych baz danych. Zapewniono możliwość korzystania z elektronicznego katalogu zbiorów, choć jedynie bezpośrednio na terenie biblioteki.

Należy stwierdzić, iż infrastruktura dydaktyczna w pełni umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. W opinii studentów, Wydział dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną i naukową. Sale wykładowe, pracownie i laboratoria są odpowiedniej wielkości - zapewniona jest wystarczająca liczba miejsc dla każdego studenta. Na wyposażeniu sal znajdują się rzutniki multimedialne oraz wizualizery.

Czytelnia i biblioteka zlokalizowane są na 9 piętrze budynku, gdzie możliwy jest dojazd windą. Istnieje wyodrębnione pomieszczenie czytelnia, oddzielone od wypożyczalni drzwiami z materiałów dźwiękochłonnych, co sprzyja nauce. Czytelnia dysponuje kilkoma stanowiskami komputerowymi. Ogólne funkcjonowanie biblioteki i czytelnia, studenci określają jako bardzo dobre. Podkreślenia wymaga fakt, iż biblioteka Uczelni współpracuje również z bibliotekami innych Uczelni lokalnych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Na terenie Uczelni jest powszechnie dostępna sieć bezprzewodowego Internetu. Dostęp do niej mają wszyscy studenci, którzy dokonają rejestracji w systemie elektronicznym.

Słabością w zakresie infrastruktury dydaktycznej jest brak specjalistycznego oprogramowania pozwalającego wzbogacić proces dydaktyczny określonych przedmiotów.

W raporcie samooceny podano szereg podmiotów w których studenci odbywają praktyki zawodowe w podziale na instytucje państwowe, banki, firmy. Zaprezentowane przykłady miejsc odbywania praktyk są zgodne z wymaganiami kształcenia na kierunku ekonomia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Ponieważ Uczelnia prowadzi studia w trybie niestacjonarnym znaczna część studentów pracuje zawodowo i ubiega się o zaliczenie praktyki zawodowej na tej podstawie. W większości przypadków akceptując takie podejście nie zawsze udaje się zapewnić właściwe miejsca odbywania praktyk. W trakcie spotkania z pracownikami przyznali to sami nauczyciele akademicy. Opiekun praktyk w trakcie spotkania zapewnił jednak, że zdarza się iż nie pozwala on zaliczać praktyki jeśli charakter wykonywanej pracy całkowicie odbiega od zakładanych do osiągnięcia celów praktyki zawodowej. Tym nie mniej należy stwierdzić, iż generalnie dobór miejsc odbywania praktyk odbywa się raczej w oparciu o aktualne miejsca zatrudnienia studentów, a nie w oparciu o optymalny dobór miejsc praktyk w odniesieniu do założonych efektów kształcenia. Problem ten stanie się jeszcze ważniejszy do rozwiązania w przypadku konsekwentnego realizowania praktycznego profilu kształcenia – wymagającego wyraźnego zwiększenia wymiaru zajęć praktycznych, w tym praktyki zawodowej.

Zgodnie z treścią raportu przedłożonego podczas wizytacji przez Centrum Promocji Karier, instytucje w których odbywają się praktyki zawodowe studentów ocenianego kierunku, mają istotny związek ze specyfiką kierunku. Dotychczas, studenci odbywali praktyki w szeregu instytucji publicznych, w bankach oraz przedsiębiorstwach, których przedmiot działalności odpowiada ocenianemu kierunkowi.

Na ocenianym kierunku istnieje możliwość zaliczenia praktyk zawodowych w oparciu o wykonywaną pracę zawodową lub prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Jak wskazują statystyki, ponad 100 studentów ocenianego kierunku, skorzystało do tej pory z takiej możliwości. Decyzję o uznaniu zrealizowania obowiązku odbycia części lub całości praktyk podejmuje Dziekan Wydziału na wniosek opiekuna praktyk właściwego dla danego kierunku studiów. Wydanie wspomnianej decyzji następuje po uprzednim zweryfikowaniu dokumentów poświadczających, że student w ramach pracy zawodowej lub prowadzonej działalności gospodarczej zrealizuje efekty kształcenia przewidywane dla praktyk.

Wzmiankowany wyżej pewien nadmiar potencjału infrastruktury w stosunku do obecnych i możliwych w przyszłości rozmiarów kształcenia powoduje, że nie występuje potrzeba dalszego rozwoju infrastruktury dydaktycznej. Problemem raczej jest jej efektywne wykorzystanie, tak aby wysokie koszty eksploatacji nie ograniczyły zdolności do bieżącego finansowania działalności Uczelni. Wyzwaniem przed którym stoi Uczelnia jest zatem raczej dostosowywanie rozmiarów wykorzystywanej powierzchni do istniejących potrzeb dydaktycznych, aby nie dopuszczać do nadmiernego wzrostu kosztów eksploatacyjnych.

Budynek, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne jest w sposób znaczący przystosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynku funkcjonują trzy windy, które zapewniają dostęp do wszystkich pomieszczeń dydaktycznych dla osób z dysfunkcją narządu ruchu. Szerokość wejść do pomieszczeń umożliwia wjazd wózkom inwalidzkim. Na każdym piętrze znajdują się toalety przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażone w odpowiednie urządzenia techniczne, takie jak poręcze oraz sanitariaty o obniżonej wysokości.

Sugerowane jest zwrócenie szczególnej uwagi na rozmieszczenie mebli w salach dydaktycznych. Niewielkie odstępstwa pomiędzy stołami i ławkami mogą przysporzyć problemów z poruszaniem się przez osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Infrastruktura Uczelni pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Szczególnie pozytywnie wyróżnia się infrastruktura biblioteczna. Słabością w zakresie infrastruktury dydaktycznej jest natomiast brak specjalistycznego oprogramowania pozwalającego wzbogacić proces dydaktyczny określonych przedmiotów.

Infrastruktura dydaktyczna w dużym stopniu umożliwia podejmowanie studiów przez osoby niepełnosprawne.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

W Uczelni działa Biuro Badań Naukowych (BBN), którego zadaniem jest inspirowanie, koordynowanie i egzekwowanie realizacji planów naukowo - badawczych pracowników. Przewidziano także funkcje Pełnomocnika Rektora ds. Badań Naukowych oraz Sekretarza ds. Nauki. Na podstawie Raportu samooceny oraz dodatkowych informacji uzyskanych podczas wizytacji można stwierdzić, iż na kierunku *ekonomia* jest obecnie realizowanych 15 zespołowych tematów badawczych oraz 20 tematów indywidualnych. Podano także wykazy tematów badawczych dla lat 2008- 2011. Komisja ds. Badań Naukowych czuwa nad prawidłową realizacją przyjętych projektów badawczych. Stymuluje do podejmowania badań jak i ocenia ich efekty. W trakcie wizytacji przedstawiono przykładowe sprawozdania z realizowanego tematu badawczego, które są przygotowywane corocznie. Przedstawione sprawozdania pozwalają na stwierdzenie istnienia faktycznego nadzoru i weryfikacji realizacji prowadzonych tematów badawczych.

W latach 2008 - 2012 opublikowano kilkanaście książek o charakterze podręczników i monografii związanych z kierunkiem ekonomia. W przeciągu ostatnich 5 lat wydano także 7 uczelnianych zeszytów naukowych zawierających opracowania naukowe z zakresu ekonomii. Należy podkreślić, iż **Zeszyty Naukowe AlmaMer uzyskują wysoką punktację (7 pkt.)** na liście czasopism punktowanych MNiSW. Uczelnia organizuje konferencje naukowe. Wydział Ekonomiczny w 2011 roku zorganizował dwie konferencje naukowe oraz dwa sympozja. Na podkreślenie zasługuje waga ogólnopolskiej konferencji naukowej pod tytułem „Planowanie i zarządzanie kapitałem emerytalnym” zorganizowana w partnerstwie z instytucjami rynku kapitałowego.

Zgodnie z Raportem samooceny środki na badania naukowe pochodzą ze środków własnych Uczelni. W roku akademickim 2010/2011 na badania naukowe przeznaczono ogółem kwotę 50.000 zł, natomiast w roku akademickim 2011/2012 planuje się przeznaczyć kwotę 2000 zł. Wysokość kwot przeznaczanych na badania w zestawieniu z szerokim wachlarzem prowadzonych tematów badawczych nasuwa pewne wątpliwości co do możliwej skuteczności badań. W trakcie wizytacji ustalono, iż kwoty wcześniej przeznaczane na badania były jednak wyższe, ale sytuacja ekonomiczna powoduje istotne ograniczenia finansowe. Natomiast poza wzmiankowanymi kwotami środki finansowe są przeznaczane na podręczniki, monografie oraz zeszyty naukowe. Ze środków na badania finansuje się głównie prace pomocnicze przy prowadzeniu badań jak pokrycie kosztów ankietyzacji, a także są finansowane opłaty za udział w konferencjach. Należy zauważyć, że obecny poziom finansowania badań naukowych może ograniczać zdolność do ich efektywnego prowadzenia. Wyrażną słabością Uczelni jest brak pozyskiwania środków na badanie ze źródeł

zewnątrznych jak granty badawcze. Należy jednak zauważyć, iż w wyniku dokonanej przez Radę Nauki w roku 2010 oceny parametrycznej, dotyczącej działalności naukowej w latach 2005-2009 Uczelnia otrzymała po raz drugi trzecią kategorię jednostki naukowej.

W trakcie wizytacji próbowano ustalić czy występuje wpływ prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny. Z informacji uzyskanych z rozmów z przedstawicielami Uczelni jak i efektów spotkania z pracownikami wynika, iż główna ścieżka od badań do studentów prowadzi poprzez promotorów prac licencjackich i magisterskich biorących udział w badaniach. Przede wszystkim badania miały wpływ na wybory tematów prac magisterskich. Trudno jednak ocenić dokładnie jaka część prac jest inspirowana badaniami. Po drugie metody i techniki badawcze wykorzystywane w badaniach są następnie wykorzystywane przy przygotowaniu prac promocyjnych. Dodatkową formą wpływu badań naukowych na doświadczenia studentów były przypadki uczestnictwa studentów w zespołach badawczych jako pracowników technicznych (np. pracy jako ankieterzy). Nie było natomiast przypadków aby studenci byli członkami zespołów badawczych.

Uczelnia współpracuje z uczelniami zagranicznymi, jednakże współpraca ta nie ma charakteru prowadzonych wspólnie procesów badawczych, a zatem nie przekłada się w tym sensie na proces dydaktyczny.

Zespołowi Oceniającemu PKA przedłożono dokumenty potwierdzające współpracę z następującymi zagranicznymi jednostkami naukowymi:

- Vinnitski Uniwersytet Ekonomii i Finansów z siedzibą w Winnicy
- Zaporozski Instytut Ekonomii i Technologii Informacyjnych (Ukraina)
- Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Bratysławie

Wydział stwarza studentom możliwość rozwoju naukowego oraz częściowego uczestnictwa w prowadzonych badaniach naukowych. Przejawem tego jest m.in. możliwość publikacji artykułów w Zeszytach naukowych, wydawanych przez Uczelnię.

W zakresie seminariów dyplomowych, studenci ocenianego kierunku mają możliwość wolnego wyboru promotora. Zgodnie z informacją od studentów, w seminariach dyplomowych średnio uczestniczy około 20 osób. Odnosząc się do tematów prac dyplomowych, studenci mają możliwość wyboru tematu spośród zaproponowanych przez promotora, jak również mają możliwość zaproponowania własnego tematu, który staje się przedmiotem dyskusji podczas seminarium dyplomowego.

Dodatkowo, na Wydziale funkcjonuje Koło Młodych Ekonomistów, którego działalność w minionym roku akademickim opierała się na cyklicznych spotkaniach dyskusyjnych, podczas których podejmowano szczególnie istotne zagadnienia związane z aktualnymi wydarzeniami z zakresu ekonomii i gospodarki, m.in. wpływ organizacji turnieju finałowego Euro 2012 na gospodarkę Polski.

Podczas spotkania, studenci bardzo pozytywnie wypowiadali się na temat wielu nauczycieli akademickich, którzy starają się zaangażować i zmotywować studentów do prowadzenia własnej działalności naukowej.

Podczas spotkania, studenci pozytywnie wypowiadali się na temat udziału przedstawicieli otoczenia gospodarczego w organizowanych spotkaniach dyskusyjnych. W opinii studentów, wsparcie merytoryczne praktyków biznesu podczas takich spotkań jest nad wyraz korzystne dla procesu kształcenia.

Zgodnie z informacją uzyskaną od opiekuna Koła Młodych Ekonomistów, w roku akademickim 2012/2013 ponownie planowany jest szereg spotkań o charakterze naukowo-dyskusyjnym, na które zaproszeni zostaną przedstawiciele instytucji publicznych oraz przedsiębiorstw związanych ze specyfiką kierunku.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni

Jednostka prowadzi badania naukowe, posiada trzecią kategorię naukową, wydaje ZESZYTY NAUKOWE ALMAMER WYŻSZA SZKOŁA EKONOMICZNA ocenione na 7 punktów. Realizowane są zespołowe i indywidualne tematy badawcze. Można jednakże jeszcze zwiększać wpływ badań naukowych na proces dydaktyczny.

Uczelnia umożliwia studentom rozwój naukowy i angażuje przedstawicieli instytucji publicznych oraz podmiotów gospodarczych w proces rozwoju naukowego studentów.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Warunkiem przyjęcia na kierunek ekonomia w ALMAMER Szkole Wyższej w Warszawie jest posiadanie świadectwa dojrzałości, podpisanie umowy o warunkach odbywania studiów w Uczelni i złożenie wymaganych przepisami prawa dokumentów. Warunkiem przyjęcia na studia drugiego stopnia jest złożenie dyplomu studiów I-go stopnia lub II-go stopnia wraz z suplementem oraz podpisanie stosownej umowy określającej warunki studiowania. Na studia przyjmowani są wszyscy kandydaci spełniający przedstawione wyżej warunki. Nie stosuje się żadnych procedur sprawdzających wiedzę i umiejętności kandydatów i ich predyspozycji do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji. Uczelnia nie stosuje regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Corocznie ustalane są limity przyjęć. Jednak wobec braku większej liczby kandydatów limity te wykorzystywane są w niewielkim stopniu.

Zasady rekrutacji na kierunek „ekonomia” są ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni oraz w biurze rekrutacji. Opisane są w sposób zrozumiały i klarowny. Kandydaci przyjmowani są bez egzaminów wstępnych, a o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń. Rekrutacja na ocenianym kierunku uwzględnia zasadę równych szans i nie wprowadza dyskryminacji dla żadnych grup kandydatów.

7.2).

Zgodnie z opinią studentów, proces uczenia się nie obejmuje wyłącznie pamięciowego opanowania treści przekazywanych podczas zajęć dydaktycznych. Od studentów wymaga się przede wszystkim umiejętności logicznego myślenia oraz wykorzystywania dostępnych możliwości. Poza zaliczeniami i egzaminami końcowymi, wiedza i umiejętności są weryfikowane na bieżąco podczas zajęć za pomocą kolokwίων, odpowiedzi ustnych oraz dyskusji.

Według studentów, warunki i forma zaliczenia końcowego są powszechnie znane i obowiązują wszystkich studentów jednakowo. Nie przedstawiono przypadków nierównego traktowania studentów w toku formułowania ocen.

7.3).

Uczelnia nie wykazuje dużej aktywności w zakresie wspierania mobilności studenckiej związanej z możliwościami systemu punktacji ECTS. Na ocenianym kierunku nie ma możliwości skorzystania z programu wymiany międzyuczelnianej, ponieważ Uczelnia nie nawiązuje w tym zakresie współpracy z innymi uczelniami w Polsce lub za granicą.

Pomimo tego, stosunkowo aktywnie działa Dział Praktyk na Uczelni, który poszukuje miejsc do odbywania praktyk zagranicznych dla studentów. Miejsca praktyk są szczegółowo weryfikowane. Zgodnie z informacją uzyskaną od uczelnianego koordynatora praktyk, w przypadku pojawienia się oferty praktyk zagranicznych, każdorazowo przedstawiciel Uczelni

osobiście wizytuje miejsce potencjalnych praktyk i sprawdza wiarygodność instytucji lub przedsiębiorstwa, które takie praktyki oferuje.

W zakresie współpracy międzynarodowej, należy stwierdzić iż nie ma ona żadnego wpływu na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Organizowane praktyki zagraniczne nie są powiązane ze specyfiką ocenianego kierunku, w związku z czym pozostają bez istotnego znaczenia dla osiągania zakładanych efektów kształcenia.

7.4).

System opieki naukowej i dydaktycznej na ocenianym kierunku należy ocenić pozytywnie. Każdy nauczyciel akademicki ma wyznaczone godziny dyżuru, w czasie którego pozostaje do dyspozycji studentów. Jak podkreślono podczas spotkania, studenci bardzo często korzystają z komunikacji elektronicznej z prowadzącymi, i każdorazowo otrzymują odpowiedź zwrotną.

W zakresie pomocy naukowej, studenci podkreślali wysokie wsparcie merytoryczne ze strony nauczycieli akademickich. Pracownicy naukowo-dydaktyczni motywują ich podczas zajęć do podejmowania działalności naukowej oraz wspierają w procesie nauczania.

Na aprobatę zasługuje również zamieszczanie na stronie internetowej Uczelni dodatkowych materiałów dydaktycznych do samodzielnej nauki, dzięki którym studenci mogą podnosić swoje kwalifikacje i poszerzać wiedzę przekazywaną w ramach zajęć dydaktycznych.

Podczas spotkania, studenci podkreślili że znane są im treści kart przedmiotów, zamieszczonych na stronie internetowej Uczelni. Wspomniane karty zawierają podstawowe elementy, takie jak treści programowe, sugerowaną literaturę, formę zaliczenia przedmiotu oraz zakładane efekty kształcenia. W opinii studentów, wskazane treści programowe znajdują odzwierciedlenie w prowadzonych zajęciach dydaktycznych, natomiast wskazana literatura jest przeważnie aktualizowana na bieżąco.

Zgodnie z Regulaminem przyznawania świadczeń pomocy materialnej studentom ALMAMER Szkoły Wyższej, istnieje możliwość ubiegania się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów, które może być przyznane studentom w liczbie nie przekraczającej 10% studentów danego kierunku, co jest zgodne z art. 174 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Należy zwrócić uwagę, iż zasady przyznawania wspomnianego stypendium są skonstruowane w sposób szczególnie premiujący osiąganie wysokich wyników w procesie kształcenia, o czym świadczy m.in. wymóg zdania wszystkich egzaminów i zaliczenia wszelkich przedmiotów objętych programem kształcenia w zwykłej sesji egzaminacyjnej. Kolejno, aby móc ubiegać się o wspomniane stypendium Rektora, student ocenianego kierunku musi uzyskać co najmniej 450 punktów. Punkty można uzyskać m.in. za średnią ocen pomnożoną przez 100, w związku z czym za samą średnią student może uzyskać do 500 punktów, gdzie za osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne student może uzyskać odpowiednio maksymalnie 100, 150 i 100 punktów.

Na Uczelni nie stwierdzono występowania innych mechanizmów motywujących do osiągania lepszych efektów kształcenia. W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania, obowiązujące zasady stypendium Rektora jako stypendium motywacyjnego są odpowiednie i wystarczająco motywują do osiągania wysokich wyników w nauce. Należy jednak stwierdzić, iż wykorzystywanie stypendium Rektora jako mechanizmu motywującego, nie powinno odbywać się kosztem studentów uzdolnionych w innych dziedzinach, zatem zaleca się wyrównanie szans dla osób uzdolnionych sportowo lub artystycznie.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej studentom ALMAMER Szkoły Wyższej, przewidującego wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Podział dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej jak i proporcje podziału funduszy pomiędzy stypendiami są zgodne z art. 174 ust. 4 Ustawy.

Decyzje stypendialne wydawane są odpowiednio przez Dziekana oraz Rektora. Należy podkreślić, iż decyzje te posiadają uchybienia natury formalnej w związku z art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) w przedmiocie braku uzasadnienia faktycznego i prawnego decyzji.

W zakresie stypendium Rektora dla najlepszych studentów, należy zwrócić uwagę na błędną konstrukcję przepisów Regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej, szczególnie w §20, którego literalna wykładnia prowadzi do wniosku, iż o stypendium Rektora mogą ubiegać się studenci, którzy spełnią łącznie wskazane w nim warunki, co w przypadku §20 ust. 1 pkt 4 może być dla studentów szczególnie niekorzystne. Kolejno należy podkreślić, iż wymóg zaliczenia wszystkich przedmiotów i egzaminów w zwykłej sesji egzaminacyjnej może prowadzić do dyskryminacji studentów, którzy z różnych przyczyn podchodzili do egzaminów w sesji poprawkowej. Szczególnie w przypadku osób osiągających wybitne sukcesy sportowe, kryterium takie jest bardzo niekorzystne.

Podkreślenia wymaga ponownie fakt, iż za osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne studenci mogą otrzymać odpowiednio maksymalnie 100, 150 i 100 punktów. Nierówność przyznawania punktów dla tych kryteriów może prowadzić do dyskryminacji osób ubiegających się o stypendium Rektora na podstawie osiągnięć naukowych oraz artystycznych. Kolejno, sposób przyznawania punktów za poszczególne osiągnięcia sportowe, naukowe i artystyczne jest mało precyzyjny i w dużym stopniu niewystarczający.

Studenci Uczelni mają możliwość uzyskania stypendiów o charakterze specjalnym (dla studentów niepełnosprawnych) oraz socjalnym, w tym stypendium w zwiększonej wysokości oraz zapomogi. Kryteria przyznawania stypendium specjalnego, stypendium socjalnego oraz zapomogi są zgodne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Uczelnia monitoruje obowiązujący stan prawny i dokonuje na bieżąco stosownych zmian wynikających ze zmian legislacyjnych, m.in. w przedmiocie ustalania dochodu w rodzinie.

Uczelnia nie posiada własnego domu studenckiego, jednakże zgodnie z opinią studentów przedstawioną podczas spotkania, nie ma w chwili obecnej takiej potrzeby ze względu na fakt, iż przeważająca większość studentów pochodzi z Warszawy.

Uczelnia wspiera organizacje studenckie, w tym samorząd studencki. Samorząd corocznie organizuje wspólnie z innymi uczelniami Juwenalia oraz szereg innych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym i społecznym.

Członkowie organizacji studenckich cenią sobie współpracę z władzami Uczelni i Wydziału. Relacje te mają charakter partnerski i otwarty na podejmowanie nowych działań. Jak wskazali przedstawiciele samorządu studenckiego, Uczelnia stara się wspierać organizowane przedsięwzięcia, głównie w aspekcie merytorycznym. Samorząd studencki posiada własne pomieszczenie wraz z podstawowym wyposażeniem komputerowym, co w opinii przedstawicieli samorządu jest wystarczające dla prowadzonej działalności.

Studenci mają zapewnione wsparcie ze strony uczelnianego Centrum Promocji Karier, które poza organizacją praktyk, wspiera także w zakresie merytorycznym. Studenci mają możliwość zasięgnięcia porady związanej z doбором ścieżki kształcenia a także mogą skonsultować lub uzyskać pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych o pracę. Ponadto Centrum Promocji Karier, posiada uprawnienia biura pośrednictwa pracy i w związku z tym prowadzi stronę internetową, zawierającą skatalogowane oferty pracy, praktyk oraz staży. Aby skorzystać z katalogu ofert pracy, należy się zarejestrować elektronicznie,

jednakże rejestracja nie ogranicza się jedynie do studentów ALMAMER Szkoły Wyższej. Kolejno, Centrum Promocji Karier organizuje również bezpłatne warsztaty dla studentów, związane m.in. z tematyką szybkiego czytania, coachingiem, itp. Podczas spotkania, studenci którzy wzięli udział we wspomnianych warsztatach wyrażali o nich bardzo pozytywne opinie.

W spotkaniu wzięło udział około 50 studentów, głównie z I roku studiów II stopnia na ocenianym kierunku. Studenci stosunkowo aktywnie uczestniczyli w spotkaniu i odpowiadali na wszelkie pytania eksperta. Pozytywnie wypowiadali się na temat funkcjonowania Uczelni. Szczególnie dobrze ocenili kontakt z pracownikami Uczelni, zarówno z nauczycielami akademickimi jak i z pracownikami administracji. Szczególnie pozytywnie studenci ocenili pracę dziekanatu, który jest dostępny dla studentów przez 8 godzin dziennie w ciągu tygodnia, za wyjątkiem piątków i niedziel. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od studentów, przy wszelkich sytuacjach problematycznych, pracownicy dziekanatu dzwonią lub kontaktują się drogą elektroniczną ze studentami. Ponadto, w ciągu 24 godzin dziekanat udziela odpowiedzi na ewentualne wiadomości e-mail, co według studentów zasługuje na podkreślenie. W dziekanacie udostępnione są wzory podań, co szczególnie ułatwia studentom załatwianie spraw.

Studenci docenili zaangażowanie nauczycieli akademickich podczas zajęć dydaktycznych, w szczególności wprowadzenie na większości zajęć krótkich dyskusji na temat bieżących wydarzeń gospodarczych. W opinii studentów, sprzyja to aktywności na zajęciach oraz motywuje do stałego monitorowania wydarzeń w Polsce i na świecie, mających istotne znaczenie dla specyfiki ocenianego kierunku.

Wśród uwag zgłaszanych podczas spotkania, studenci podkreślili przede wszystkim brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych oraz niewystarczającą liczbę pracowników biblioteki. Jak wskazali studenci, w okresie poprzedzającym sesję egzaminacyjną, w bibliotece tworzą się kolejki i wydłuża się czas oczekiwania na wypożyczenie książek.

Dodatkowo zwrócono uwagę na katalog opłat pobieranych przez Uczelnię, wśród których znajdują się m.in. opłaty za zorganizowanie na wniosek studenta egzaminu dyplomowego w indywidualnie wyznaczonym terminie oraz za zorganizowanie w indywidualnie wyznaczonym terminie egzaminu poprawkowego lub komisyjnego, co pozostaje w sprzeczności z art. 99a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Opierając się o opinie przedstawione podczas spotkania, studenci są bardzo zadowoleni z opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Zarówno władze Uczelni oraz Wydziału, jak i inni pracownicy pozytywnie odnoszą się do studentów i oferują swoje wsparcie.

W zakresie systemu rozpatrywania wniosków i rozstrzygania skarg, w sytuacjach problematycznych, władze Uczelni i Wydziału w miarę możliwości spotykają się z zainteresowanymi i analizują zgłaszane wnioski lub skargi. Podczas spotkania, nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń w tym zakresie.

7.5). W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio.

Na podstawie przedłożonego raportu samooceny, przy poprzedniej ocenie nie sformułowano zaleceń dotyczących spraw studenckich.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

7.1) Proces rekrutacji odbywa się z poszanowaniem zasad równości.

7.2) System oceny osiągnięć studentów jest obiektywny i powszechnie znany studentom.

7.3) Uczelnia nie wykorzystuje możliwości wynikających z systemu punktacji ECTS.

7.4) Uczelnia zapewnia studentom odpowiednią opiekę naukową i dydaktyczną.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

W Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 33/2008 Senatu z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, zmieniony Uchwałą Nr 22/2011-2015 z dnia 15 lutego 2012 r. Uchwała ta określiła cele wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz powołanie Rady ds. Jakości Kształcenia, która spełnia najważniejszą rolę w systemie zarządzania jakością poprzez funkcję oceniania i zapewniania jakości kształcenia. Celem zaś uczelnianego systemu, w myśl tej uchwały, jest podnoszenie jakości kształcenia poprzez monitorowanie standardów akademickich, ocena procesu kształcenia, ocena jakości zajęć dydaktycznych, monitorowanie przebiegu badań naukowych i organizacji studiów oraz warunków kształcenia, a także uzyskiwanie opinii o przebiegu karier zawodowych.

Uchwałą Nr 5/E/2011/2012 Rady Wydziału Ekonomicznego powołano Wydziałową Radę ds. Jakości Kształcenia w skład której weszli 3 nauczyciele akademicki oraz 2 przedstawiciele studentów. Zarządzeniem Rektora Nr 9/2011-2012 z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie zmiany składu osobowego rad ds. jakości kształcenia, dokonano zmiany w składzie osobowym, w skład aktualnie stanowią 3 przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz przedstawiciel studentów. Rada przygotowała aktualnie dokument pt. „Wydziałowy System Jakości Kształcenia”, który formalnie zostanie przedstawiony do zatwierdzenia Radzie Wydziału na posiedzeniu w dniu 4 października br., a zatem zarządzanie jakością na szczeblu wydziałowym będzie dopiero formalnie zatwierdzone.

Rada ds. Jakości Kształcenia w dniu 26 czerwca br. przygotowała harmonogram zadań i ich realizacji w roku akademickim 2012/2013, z którego wynika, iż będzie ona realizowała m. in. następujące zadania: monitoring wdrażania systemu jakości poprzez kontakty z prowadzącymi zajęcia przy okresowych sprawozdaniach, przegląd i dopracowywanie systemów zaliczeniowych i egzaminacyjnych pod kątem efektów kształcenia, przegląd i monitoring efektów kształcenia w stosunku do punktów ECTS, analiza ankiet przeprowadzonych wśród nauczycieli akademickich, studentów i absolwentów oceniających jakość kształcenia na Wydziale.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia, jednakże dokumentacja ta prowadzona jest w sposób bardzo lakoniczny, często ogranicza się tylko do zasygnalizowania problemu bez jakiegokolwiek ich omówienia, a zatem nie było możliwe w jakim zakresie sprawy dotyczące jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów były omawiane. W podobny sposób prowadzona jest dokumentacja z posiedzeń Wydziałowej Rady ds. Jakości.

Brak jest na Wydziale formalnych dokumentów dotyczących systemu upowszechniania informacji na temat wyników monitorowania procesu kształcenia i uzyskanych efektów kształcenia.

Na mocy Uchwały nr 15/e/2011/2012 Rady Wydziału Ekonomicznego z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia Zbioru Efektów Kształcenia Wydział dostosował plany i programy kształcenia na ocenianym kierunku do przepisów obowiązujących w tym zakresie. Określono w nim wymagania dotyczące obszarów wiedzy, kompetencji i umiejętności dla poszczególnych przedmiotów.

8.2).

Na podstawie rozmowy z przedstawicielami samorządu studentów należy stwierdzić, że zainteresowanie studentów zagadnieniami jakości kształcenia jest niewielkie. Studenci są zadowoleni z poziomu jakości kształcenia i nie widzą potrzeby dużych zmian.

Na ocenianym kierunku, po każdej sesji egzaminacyjnej odbywa się ankietyzacja. Opierając się o informacje pozyskane od Dziekana Wydziału Ekonomicznego, ankietyzacją nie są każdorazowo objęci wszyscy nauczyciele akademicy. Ponadto, należy wskazać, iż syntetyczne wyniki ankietyzacji nie są publikowane – udostępniane studentom. Pomimo to, studenci stosunkowo chętnie biorą udział w procesie ankietyzacji.

Podczas wizytacji, nie było możliwości zbadania wpływu przedstawicieli Parlamentu Studentów RP na proces zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Podkreślenia wymaga, że udział przedstawicieli studentów w kształtowaniu jakości kształcenia na ocenianym kierunku ma charakter jedynie nieformalny. Przedstawiciele podkreślali, że wszelkie zagadnienia związane z jakością kształcenia są konsultowane z samorządem, jednakże nie stwierdzono istnienia żadnej dokumentacji potwierdzającej takie konsultacje.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją, studenci mają zapewniony udział przedstawicieli w Radzie Wydziału Ekonomicznego oraz w Senacie Uczelni. Brak jest jednak przedstawiciela studentów w Wydziałowej Radzie ds. Jakości Kształcenia. Po dokonaniu analizy protokołów z posiedzeń należy stwierdzić, że niezależnie od działalności nieformalnej, aktywność studencka pośród organów kolegialnych Uczelni jest znikoma.

W poprzedniej ocenie z roku 2006 nie sformułowano uwag dotyczących wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+	+	+	+	+
umiejętności	+/-	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+

+ - **pozwała na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

+/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: *w pełni*.

8.1) Wewnętrzny system zapewnienia jakości w Uczelni został opracowany i uchwalony w 2008 roku. Główne efekty funkcjonowania dotyczyły tylko ankietyzacji studentów, a elementy monitorowania losów absolwenta wymagają pełniejszego opracowania i wdrożenia.

8.2) Udział studentów w Radzie ds. Jakości Kształcenia został zapewniony. Istnieje potrzeba zwiększenia świadomości wśród studentów o potrzebie funkcjonowania tego systemu.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Główne zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kierunku ekonomia studiów I i II stopnia sprowadzają się do dwóch aspektów: prowadzeniem specjalności nie mieszczących się w kanonie kierunku *ekonomia* oraz w przewidzianym w programie studiów dla profilu praktycznego braku zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, które odbywają się w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i umożliwiają bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów (por. § 6, ust. 1 rozporządzenia MNiSzW – Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.).

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Program studiów		X			

Odpowiedź Uczelni na uwagi zawarte w *Raporcie z wizytacji* PKA oceny programowej kierunku *ekonomia* na Wydziale Ekonomicznym jest wyczerpująca i pozwala zmienić ostateczną ocenę spełnienia kryteriów szczegółowych. Pismo Uczelni zawiera informacje o działaniach podjętych na rzecz dokonania zmian w nowych specjalności zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych (na studiach pierwszego stopnia oraz wprowadzenie ich na studiach drugiego stopnia) oraz wprowadzenie zmian zakresie monitorowania losów absolwentów.